

CENTRUM
KSZTAŁCENIA
PODYPLOMOWEGO

Instytut Skutecznego
Przywództwa
i Zarządzania
Uczelni Łazarskiego

MBA ENERGETYKA

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO UCZELNIA ŁAZARSKIEGO

Warszawa, maj 2014 r.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA CZŁONKÓW ZARZĄDU SPÓŁKI KAPITAŁOWEJ

ADWOKAT ŁUKASZ MOCZYDŁOWSKI

MAKULIŃSKI MOCZYDŁOWSKI ROSTAFIŃSKI WŁODAWIEC KANCELARIA RADCÓW PRAWNYCH I ADWOKATÓW PROKURENT SP.P.

OGÓLNE ZASADY ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

- Zgodnie z Kodeksem cywilnym możemy wyróżnić przede wszystkim odpowiedzialność za **zobowiązania z kontraktów** i za **zobowiązania z deliktów**.
- Definicję zobowiązania zawiera **art. 353 k.c.**, zgodnie z którym:
 - § 1. Zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić.
 - § 2. Świadczenie może polegać na **działaniu** albo na **zaniechaniu**.

ŹRÓDŁA ZOBOWIĄZAŃ

- Źródła zobowiązań:
- umowa
- bezpodstawne wzbogacenie
- czyny niedozwolone

SWOBODA UMÓW

- art. 353 (1) Kodeksu cywilnego – „Strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.”

KIEDY POWSTAJE ODPOWIEDZIALNOŚĆ KONTRAKTOWA

- Przesłanki odpowiedzialności kontraktowej:
- istnienie szkody
- wynikającej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania
- związek przyczynowy

SKUTKI NIETYKONANIA ZOBOWIĄZANIA

- Zagadnienie odpowiedzialności odszkodowawczej dłużnika za zaniechanie spełnienia świadczenia jest szczegółowo unormowane w licznych przepisach Kodeksu cywilnego, ponadto ukształtowało się w drodze wykładni dokonywanej przez Sądy w wydawanych przez nie orzeczeniach, jak również w poglądach wybitnych przedstawicieli doktryny prawa cywilnego.
- Z uwagi na charakter dzisiejszego wykładu i czas, jakim dysponujemy, pozwolę sobie ograniczyć omawianie tego zagadnienia do wybranych przepisów, najważniejszych z punktu widzenia tematyki tego wykładu.

ART. 473 K.C. – UMOWNE MODYFIKACJE ODPOWIEDZIALNOŚCI DŁUŻNIKA

■ Art. 473 k.c.

- § 1. Dłużnik może przez umowę przyjąć odpowiedzialność za niewykonanie lub za nienależyte wykonanie zobowiązania z powodu oznaczonych okoliczności, za które na mocy ustawy odpowiedzialności nie ponosi.
- § 2. Nieważne jest zastrzeżenie, iż dłużnik nie będzie odpowiedzialny za szkodę, którą może wyrządzić wierzycielowi umyślnie.

- **Mój komentarz:** Powyższy przepis wprowadza możliwość **umownego rozszerzenia odpowiedzialności dłużnika za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, pomimo że z mocy ustawy nie ponosiłby takiej odpowiedzialności**. Z całokształtu brzmienia **art. 473 k.c.** wynika, że jest możliwe nie tylko rozszerzenie odpowiedzialności dłużnika, ale też jej umowne ograniczenie względem wierzyciela. Unormowanie takie jest oczywistą konsekwencją **zasady swobody umów**, zgodnie z którą strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Doskonałym przykładem przepisu wyznaczającego **granice stosowania tej zasady** jest właśnie **art. 473 § 2 k.c.**

ART. 474 K.C. – ODPOWIEDZIALNOŚĆ DŁUŻNIKA ZA DZIAŁANIA I ZANIECHANIA OSÓB TRZECICH

- **Art. 474 k.c. Dłużnik odpowiedzialny jest jak za własne działanie lub zaniechanie za działania i zaniechania osób, z których pomocą zobowiązanie wykonywa, jak również osób, którym wykonanie zobowiązania powierza.** Przepis powyższy stosuje się także w wypadku, gdy zobowiązanie wykonywa przedstawiciel ustawowy dłużnika.
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis wprowadza odpowiedzialność dłużnika względem wierzyciela niezależnie od tego, czy wykonuje zobowiązanie osobiście, czy też przy pomocy innych osób lub powierzając wykonanie zobowiązania osobom trzecim. Wynika z tego, że **dłużnik jest bezwzględnie odpowiedzialny za wykonanie zobowiązania, a uwolnić go od takiej odpowiedzialności może wyłącznie wierzyciel**, np. w ramach instytucji przejęcia długu (**art. 519 k.c.**), przy czym do przejęcia z inicjatywy wierzyciela wymagana jest zgoda dłużnika, a do przejęcia z inicjatywy dłużnika – oczywiście zgoda wierzyciela.

ART. 475 K.C. – NASTĘPCZA NIEMOŻLIWOŚĆ ŚWIADCZENIA

■ Art. 475 k.c.

- § 1. **Jeżeli świadczenie stało się niemożliwe skutkiem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, zobowiązanie wygasa.**
- § 2. Jeżeli rzecz będąca przedmiotem świadczenia została zbyta, utracona lub uszkodzona, dłużnik obowiązany jest wydać wszystko, co uzyskał w zamian za tę rzecz albo jako naprawienie szkody.
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis stanowi przykład **zależności pomiędzy winą osoby zobowiązanej a odpowiedzialnością cywilną**. Jeżeli bowiem z powodu nadzwyczajnych okoliczności nie można przypisać winy dłużnikowi, który świadczenia nie spełnił, zobowiązanie wygasa z mocy prawa. Dzieje się tak dlatego, że nie można mu przypisać winy za wystąpienie tych okoliczności, np. powodzi, trzęsienia ziemi. Oczywiście zupełnie inne będą konsekwencje niespełnienia świadczenia w sytuacji, gdy dłużnikowi można przypisać winę, np. w przypadku świadomego i dobrowolnego zaniechania świadczenia.

ZWŁOKA DŁUŻNIKA W SPEŁNIENIU ŚWIADCZENIA

- Pojęcie „zwłoka dłużnika” oznacza, że dłużnik zwleka ze spełnieniem należnego i wymagalnego świadczenia na rzecz swojego wierzyciela. Taka sytuacja i jej konsekwencje zostały szczegółowo opisane w Kodeksie cywilnym.
- Zgodnie z **art. 476 k.c. dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie**, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela.
- Jednakże nie dotyczy to wypadku, gdy opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.
- **A zatem jeżeli dłużnik nie może spełnić świadczenia na skutek działania siły wyższej, np. w postaci kataklizmu żywiołowego, którego nie sposób było przewidzieć, to nie dopuszcza się zwłoki wobec swojego wierzyciela.**

KONSEKWENCJE ZWŁOKI DŁUŻNIKA W SPEŁNIENIU ŚWIADCZENIA

- Opóźnienie w spełnieniu świadczenia przez dłużnika może wyrządzić wierzycielowi szkodę. **Wówczas powstaje po stronie dłużnika odpowiedzialność odszkodowawcza wobec swojego wierzyciela.**
- Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu zwłoki dłużnika normuje **art. 477 k.c.**, zgodnie z którym:
 - **§ 1. W razie zwłoki dłużnika wierzyciel może żądać, niezależnie od wykonania zobowiązania, naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki.**
 - § 2. Jednakże gdy wskutek zwłoki dłużnika świadczenie utraciło dla wierzyciela całkowicie lub w przeważającym stopniu znaczenie, **wierzyciel może świadczenia nie przyjąć i żądać naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania.**

ART. 480 K.C. – WYKONANIE ZASTĘPCZE

■ Art. 480 k.c.

- § 1. W razie zwłoki dłużnika w wykonaniu zobowiązania czynienia, **wierzyciel może, zachowując roszczenie o naprawienie szkody, żądać upoważnienia przez sąd do wykonania czynności na koszt dłużnika.**
 - § 2. Jeżeli świadczenie polega na zaniechaniu, wierzyciel może, zachowując roszczenie o naprawienie szkody, żądać upoważnienia przez sąd do usunięcia na koszt dłużnika wszystkiego, co dłużnik wbrew zobowiązaniu uczynił.
 - § 3. W wypadkach nagłych wierzyciel może, zachowując roszczenie o naprawienie szkody, wykonać bez upoważnienia sądu czynność na koszt dłużnika lub usunąć na jego koszt to, co dłużnik wbrew zobowiązaniu uczynił.
- **Mój komentarz:** Przepis ten daje wierzycielowi możliwość wystąpienia do Sądu z powództwem o zezwolenie na podjęcie działań za dłużnika, który zwleka z wykonaniem zobowiązania. Sąd może w takiej sytuacji upoważnić wierzyciela do wykonania czynności na koszt dłużnika (np. do naprawy dachu - kontrakt) lub do usunięcia na koszt dłużnika skutków naruszenia (np. do utylizacji zanieczyszczeń przemysłowych - delikt).

ART. 481 K.C. – ODSETKI ZA OPÓŹNIENIE

■ Art. 481 k.c.

- § 1. **Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, choćby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.**
- § 2. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.
- § 3. W razie zwłoki dłużnika wierzyciel może nadto żądać naprawienia szkody na zasadach ogólnych.
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis gwarantuje wierzycielowi prawo do otrzymania dodatkowego świadczenia pieniężnego w postaci odsetek ustawowych, na wypadek zwłoki dłużnika ze spełnieniem świadczenia. Obecnie odsetki ustawowe wynoszą 13% w skali roku. **Bardzo ważne jest zastrzeżenie, że brak odpowiedzialności dłużnika za okoliczności powodujące opóźnienie nie wyłącza uprawnienia wierzyciela do żądania odsetek ustawowych – jest to wyjątek od generalnej zasady zależności odpowiedzialności cywilnej od winy.**

ART. 483 K.C. – KARA UMOWNA

■ Art. 483 k.c.

- § 1. Można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania **zobowiązania niepieniężnego** nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna).
- § 2. Dłużnik nie może bez zgody wierzyciela zwolnić się z zobowiązania przez zapłatę kary umownej.
- **Mój komentarz:** Z powyższego przepisu wynika, że w przypadku zobowiązania niebędącego zobowiązaniem do świadczenia pieniędzy jest możliwe, aby w umowie określić kwotę ewentualnego przyszłego odszkodowania za niewykonanie tego zobowiązania niepieniężnego. Przykładem może być kara umowna za opóźnienie w wykonaniu robót budowlanych albo za niewykonanie przedmiotu umowy o dzieło. Jednocześnie należy pamiętać, że dłużnik nie może samowolnie unikać wywiązania się ze zobowiązania wobec wierzyciela poprzez zapłatę kary umownej. Takie zwolnienie ze zobowiązania jest możliwe wyłącznie za zgodą wierzyciela.

KARA UMOWNA - KONTYNUACJA

■ Art. 484 k.c.

- § 1. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości **bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne**, chyba że strony inaczej postanowiły.
- § 2. Jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.

- **Art. 485 k.c.** Jeżeli przepis szczególny stanowi, że w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego dłużnik, nawet bez umownego zastrzeżenia, obowiązany jest zapłacić wierzycielowi określoną sumę, stosuje się odpowiednio przepisy o karze umownej.

- **Mój komentarz: Kara umowna wyłącza możliwość domagania się przez wierzyciela odszkodowania na zasadach ogólnych, ponieważ jest ona swoistym rodzajem odszkodowania, zastrzeżonym z góry.**

ART. 486 K.C. – ZWŁOKA WIERZYCIELA

■ Art. 486 k.c.

- § 1. W razie zwłoki wierzyciela **dłużnik może żądać naprawienia wynikłej stąd szkody**; może również złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego.
- § 2. Wierzyciel dopuszcza się zwłoki, gdy bez uzasadnionego powodu bądź uchyla się od przyjęcia zaoferowanego świadczenia, bądź odmawia dokonania czynności, bez której świadczenie nie może być spełnione, bądź oświadcza dłużnikowi, że świadczenia nie przyjmie.
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis reguluje sytuację, gdy winę za niewykonanie zobowiązania przez dłużnika ponosi jego wierzyciel. **Jeżeli w wyniku zawinionej zwłoki wierzyciela z przyjęciem świadczenia dłużnik poniesie szkodę, przysługuje mu wobec wierzyciela roszczenie odszkodowawcze na zasadach ogólnych.**

CZYM JEST DELIKT?

- **Delikt jest czynem niedozwolonym, który na gruncie prawa cywilnego stwarza obowiązek sprawcy naprawienia szkody. Sprawca deliktu jest więc dłużnikiem osoby poszkodowanej tym czynem.**
- Deliktu nie należy utożsamiać z przestępstwem ani wykroczeniem, ponieważ istnieje możliwość popełnienia czynu skutkującego odpowiedzialnością cywilną sprawcy, który jednak nie jest czynem zabronionym na gruncie prawa karnego.

KIEDY POWSTAJE ZOBOWIĄZANIE Z DELIKTU?

- **Odpowiedzialność cywilna z tytułu deliktów powstaje, gdy z winy danej osoby dojdzie do wyrządzenia szkody na osobie lub na mieniu.**
- Ogólna odpowiedzialność odszkodowawcza z tytułu deliktów została unormowana w **art. 415 k.c.**, zgodnie z którym **kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.**
- Oczywiście szkoda może powstać nie tylko w wyniku działania lub zaniechania osoby fizycznej, ale również osoby prawnej, np. spółki kapitałowej. Za delikty organu osoby prawnej ponosi odpowiedzialność cywilną sama osoba prawna, zobowiązana do naprawienia powstałej szkody na mocy **art. 416 k.c.**

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DELIKTOWA

- Warunki odpowiedzialności deliktowej:
 - szkoda
 - fakt z którym łączy się odpowiedzialność odszkodowawcza
 - związek przyczynowo skutkowy pomiędzy faktem a szkodą
- Zasady odpowiedzialności:
 - zasada winy
 - zasada ryzyka
 - zasada słuszności

CZY TRZYNASTOLATEK ALBO OSOBA NIEPOCZYTALNA MOGĄ PONOSIĆ ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNĄ ZA DELIKTY?

- Małoletni, który nie ukończył lat trzynastu, nie ponosi odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę (**art. 426 k.c.**). Oznacza to, że osoba fizyczna, która ukończyła lat trzynaście ponosi odpowiedzialność cywilną za popełnione przez siebie delikty. Jednakże jeżeli z powodu wieku albo stanu psychicznego nie można przypisać takiemu sprawcy winy, odpowiedzialność cywilną ponosi jego opiekun.
- Osoba niepoczytalna może odpowiadać za popełnione przez siebie delikty, jeżeli brak jest osób zobowiązanych do nadzoru nad nią albo gdy nie można uzyskać od nich naprawienia szkody, a względy słuszności wymagają przyznania odszkodowania osobie poszkodowanej w wyniku tego deliktu (**art. 428 k.c.**).

CZY MOŻNA PONOSIĆ ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNĄ ZA DELIKTY INNEJ OSOBY?

- W przypadku odpowiedzialności cywilnej, w przeciwieństwie do odpowiedzialności karnej, nie jest tak rygorystyczna zasada indywidualizacji odpowiedzialności, od której Kodeks cywilny przewiduje liczne wyjątki. Najbardziej charakterystyczny i powszechnie kojarzony z nich to obowiązek odszkodowawczy rodziców (opiekunów prawnych) za szkody wyrządzone przez małoletnie dzieci. Jednak z punktu widzenia tematyki niniejszego wykładu za najbardziej przydatne uważam te przepisy, które normują odpowiedzialność odszkodowawczą za szkody spowodowane przez osoby pozostające w relacjach gospodarczych ze zobowiązanym.
- W kolejnym slajdzie omówimy więc dwa przepisy – **art. 429 k.c. (wina w wyborze)** i **art. 430 k.c. (szkoda wyrządzona przez podwładnego)**.

WINA W WYBORZE

I

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODĘ WYRZĄDZONĄ PRZEZ PODWŁADNEGO

- **Art. 429.** Kto powierza wykonanie czynności drugiemu, **ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, chyba że nie ponosi winy w wyborze albo że wykonanie czynności powierzył osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności.**
- **Art. 430.** Kto na własny rachunek powierza wykonanie czynności osobie, która przy wykonywaniu tej czynności podlega jego kierownictwu i ma obowiązek stosować się do jego wskazówek, **ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną z winy tej osoby przy wykonywaniu powierzonej jej czynności.**

SOLIDARNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ WSPÓŁSPRAWCÓW

■ Art. 441 k.c.

- § 1. **Jeżeli kilka osób ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, ich odpowiedzialność jest solidarna.**
 - § 2. Jeżeli szkoda była wynikiem działania lub zaniechania kilku osób, ten, kto szkodę naprawił, może żądać od pozostałych zwrotu odpowiedniej części zależnie od okoliczności, a zwłaszcza od winy danej osoby oraz od stopnia, w jakim przyczyniła się do powstania szkody.
 - § 3. Ten, kto naprawił szkodę, za którą jest odpowiedzialny mimo braku winy, ma zwrotne roszczenie do sprawcy, jeżeli szkoda powstała z winy sprawcy.
- Mój komentarz: **Odpowiedzialność solidarna dłużników oznacza, że jeden z nich może spłacić dług za pozostałych (art. 366 k.c.)**. Temu, który uiszcza świadczenie za pozostałych współsprawców, przysługuje w stosunku do nich roszczenie regresowe o proporcjonalny zwrot tego świadczenia (**art. 376 k.c.**). **Warto zaznaczyć, że solidarności nie domniemuje się, lecz musi ona wynikać wprost z ustawy – jak np. w przypadku deliktów - albo umowy.**

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRZEDSIĘBIORCY ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWO

■ Art. 435 k.c.

- § 1. Prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) **ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.**
- § 2. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio do przedsiębiorstw lub zakładów wytwarzających środki wybuchowe albo posługujących się takimi środkami.
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis oznacza, że przedsiębiorca co do zasady odpowiada za szkody wyrządzone przez jego przedsiębiorstwo, jeżeli jest ono wprawiane w ruch za pomocą sił przyrody. **W praktyce przepis ten dotyczy odpowiedzialności wszystkich przedsiębiorców posiadających fabryki lub inne zakłady przemysłowe.** Wyjątki od zasady odpowiedzialności a ruch przedsiębiorstwa to: **siła wyższa** (np. powódź, trzęsienie ziemi) i **wyłączna wina poszkodowanego** lub osoby trzeciej, za którą przedsiębiorca nie ponosi odpowiedzialności. Warto zwrócić przy okazji uwagę na **art. 437 k.c.**, zgodnie z którym odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez przedsiębiorstwo nie można wyłączyć ani ograniczyć z góry.

PRZEDAWNNIENIE ROSZCZEŃ ODSZKODOWAWCZYCH Z TYTUŁU CZYNÓW NIEDOZWOLONYCH

- **Art. 442¹ k.c.**
- § 1. Roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem **lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.** Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż **dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.**
- § 2. Jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem **lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa** bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.
- § 3. W razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem **lat trzech** od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.
- § 4. Przedawnienie roszczeń osoby małoletniej o naprawienie szkody na osobie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem **lat dwóch** od uzyskania przez nią pełnoletności.
- **Mój komentarz: Po upływie terminu przedawnienia dłużnik może, w razie dochodzenia od niego świadczenia, podnieść przeciwko wierzycielowi zarzut przedawnienia roszczenia, zgodnie z art. 117 § 2 k.c. Może też zrezygnować z tego zarzutu i dobrowolnie spełnić świadczenie.**

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNOPRAWNA CZŁONKÓW ZARZĄDU SPÓŁKI Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

- Zagadnienie odpowiedzialności cywilnoprawnej członków organów spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zostało uregulowane w **tytule III , dziale I, rozdziale 7 Kodeksu spółek handlowych, w artykułach od 291 do 300**. Przepisy te normują przede wszystkim zasady odpowiedzialności członków zarządu spółki z o.o.
- Zdecydowana większość spośród artykułów **291 – 300 k.s.h.** dotyczy odpowiedzialności za **delikty** wyrządzone przez członków zarządu. Jedynym wyjątkiem jest **art. 299 k.s.h.**, przewidujący odpowiedzialność członków zarządu za **zobowiązania spółki, a więc również za zobowiązania kontraktowe**.

ART. 291 K.S.H. – ODPOWIEDZIALNOŚĆ CZŁONKÓW ZARZĄDU ZA PODANIE FAŁSZYWYCH DANYCH

- **Art. 291 k.s.h.** Jeżeli **członkowie zarządu** umyślnie lub przez niedbalstwo podali fałszywe dane w oświadczeniu, o którym mowa w **art. 167 § 1 pkt 2** lub **art. 262 § 2 pkt 3**, **odpowiadają wobec wierzycieli spółki solidarnie ze spółką przez trzy lata od dnia zarejestrowania spółki lub zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego.**
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis wprowadza sankcję cywilną wobec członków zarządu za **fałszywe oświadczenie, że wkłady na pokrycie kapitału zakładowego zostały przez wszystkich współników w całości wniesione (art. 167 § 1 pkt 2),** albo że **wkłady na podwyższony kapitał zakładowy zostały w całości wniesione (art. 262 § 2 pkt 3).** Zasada odpowiedzialności solidarnej została już przeze mnie omówiona w slajdzie nr 23, poświęconym solidarnej odpowiedzialności współsprawców deliktu przewidzianej w **art. 441 k.c.** Można więc stwierdzić, że członkowie zarządu jako sprawcy czynu niedozwolonego, polegającego na podaniu fałszywych danych dotyczących pokrycia kapitału zakładowego, działają na szkodę ewentualnych wierzycieli spółki. Delikt taki skutkuje odpowiedzialnością solidarną członków zarządu i spółki. Oznacza to, że spółka może spłacić wierzycieli w całości i będzie jej przysługiwało roszczenie regresowe wobec członków zarządu. Możliwa jest też taka sytuacja, w której jeden z członków zarządu spłaci wszystkie zobowiązania, i wówczas jemu będzie przysługiwało roszczenie regresowe wobec pozostałych członków zarządu. Wynika to z ogólnych zasad odpowiedzialności solidarnej, określonych w Kodeksie cywilnym.

ART. 292 K.S.H. – WYRZĄDZENIE SZKODY PRZY TWORZENIU SPÓŁKI

- **Art. 292 k.s.h.** Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki, **wbrew przepisom prawa z winy swojej** wyrządził spółce szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.
- **Mój komentarz:** Przepis ten jest naturalną konsekwencją ogólnych zasad odpowiedzialności cywilnej za delikty, określonej w **art. 415 k.c.** Zasady te omówiłem z Państwem w poprzednich slajdach. Warto podkreślić, że art. 292 k.s.h. potwierdza odpowiedzialność cywilną na zasadach ogólnych za szkody wyrządzone spółce podczas jej tworzenia, ograniczając krąg podmiotów zobowiązanych jedynie przez sformułowanie „kto, biorąc udział w tworzeniu spółki...” Oznacza to, że odpowiedzialność za taką szkodę może ponieść każda osoba działająca bezprawnie na szkodę spółki w trakcie jej tworzenia, której można przypisać winę.

ART. 293 K.S.H. – ODPOWIEDZIALNOŚĆ CZŁONKÓW ORGANÓW ZA WYRZĄDZONĄ SZKODĘ

■ Art. 293 k.s.h.

- § 1. Członek **zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej** oraz **likwidator** odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami umowy spółki, chyba że nie ponosi winy.
- § 2. Członek **zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej** oraz **likwidator** powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności.

ART. 294 K.S.H. – SOLIDARNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ SPRAWCÓW SZKÓD OKREŚLONYCH W ART. 292 I ART. 293 § 1 K.S.H.

- **Art. 294 k.s.h.** Jeżeli szkodę, o której mowa w **art. 292** i **art. 293 § 1**, wyrządziło kilka osób wspólnie, odpowiadają za szkodę solidarnie.

ART. 295 K.S.H. – POZEW WSPÓLNIKA O NAPRAWIENIE SZKODY

■ Art. 295 k.s.h.

- § 1. Jeżeli spółka nie wytoczy powództwa o naprawienie wyrządzonej jej szkody **w terminie roku od dnia ujawnienia czynu** wyrządzającego szkodę, **każdy wspólnik** może wnieść pozew o naprawienie szkody wyrządzonej spółce.
- § 2. Na żądanie pozwanego, zgłoszone przy pierwszej czynności procesowej, sąd może nakazać złożenie kaucji na zabezpieczenie pokrycia szkody grożącej pozwanemu. Wysokość i rodzaj kaucji sąd określa według swojego uznania. W przypadku niezłożenia kaucji w wyznaczonym przez sąd terminie pozew zostaje odrzucony.
- § 3. Na kaucji służy pozwanemu pierwszeństwo przed wszystkimi wierzycielami powoda.
- § 4. Jeżeli powództwo okaże się nieuzasadnione, a powód, wnosząc je, działał w złej wierze lub dopuścił się rażącego niedbalstwa, obowiązany jest naprawić szkodę wyrządzoną pozwanemu.
- **Mój komentarz:** Przepis ten przyznaje wspólnikom spółki z o.o. uprawnienie do wytoczenia powództwa przeciwko sprawcy poniesionej przez spółkę szkody, pod warunkiem jednak, że spółka w przeciągu roku od ujawnienia deliktu nie skorzysta z prawa do wytoczenia powództwa o naprawienie wyrządzonej szkody. Jednocześnie **art. 295 § 4 k.s.h.** wprowadza odpowiedzialność wspólnika wnoszącego powództwo w złej wierze lub dopuszczającego się przy tym rażącego niedbalstwa.

ART. 296 K.S.H. – SKUTKI WYTOCZENIA POWÓDZTWA PRZEZ WSPÓLNIKA ALBO UPADŁOŚCI SPÓŁKI

- **Art. 296 k.s.h.** W przypadku wytoczenia powództwa przez wspólnika na podstawie **art. 295** oraz w razie upadłości spółki, **osoby obowiązane do naprawienia szkody nie mogą powoływać się na uchwałę wspólników udzielającą im absolutorium ani na dokonane przez spółkę zrzeczenie się roszczeń o odszkodowanie.**
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis wprowadza rozszerzenie ogólnych zasad odpowiedzialności cywilnej za delikty, uniemożliwiając dłużnikowi powołanie się na zrzeczenie się roszczeń o odszkodowanie, chociażby sprawca ponosił jedynie winę nieumyślną. Zgodnie z ogólnymi zasadami zrzeczenia się roszczeń odszkodowawczych z tytułu deliktów nieważne jest zastrzeżenie, że dłużnik nie będzie odpowiedzialny za szkodę, którą może wyrządzić wierzycielowi umyślnie (**art. 473 § 2 k.c.**). Natomiast **art. 296 k.s.h.** wyłącza możliwość powołania się przez dłużnika na zrzeczenie się przez spółkę roszczenia również za szkody wyrządzone nieumyślnie. Ponadto nie jest możliwe powołanie się przez dłużnika na udzielone mu przez wspólników absolutorium.

ART. 297 K.S.H. – PRZEDAWNIENIE ROSZCZENIA

- **Art. 297 k.s.h.** Roszczenie o naprawienie szkody przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem dziesięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis stanowi potwierdzenie zasady ogólnej przedawnienia roszczeń odszkodowawczych z tytułu deliktów, określonej w **art. 442¹ § 1 k.c.**

ART. 298 K.S.H. – WŁAŚCIWOŚĆ MIEJSCOWA SĄDU

- **Art. 298 k.s.h.** Powództwo o odszkodowanie przeciwko członkom organów spółki oraz likwidatorom wytacza się **według miejsca siedziby spółki**.

- **Mój komentarz:** Artykuł ten stanowi przepis szczególny w stosunku do unormowań Kodeksu postępowania cywilnego w przedmiocie określenia właściwości miejscowej Sądu, czyli określenia Sądu właściwego miejscowo do rozpoznania danego rodzaju sprawy.

ART. 299 K.S.H. – BEZSKUTECZNOŚĆ EGZEKUCJI PRZECIWKO SPÓŁCE, A ODPOWIEDZIALNOŚĆ CZŁONKÓW ZARZĄDU

■ Art. 299 k.s.h.

- § 1. Jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, **członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.**
 - § 2. **Członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności**, o której mowa w § 1, **jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe**, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego **nastąpiło nie z jego winy**, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego **wierzyciel nie poniósł szkody.**
 - § 3. Przepisy § 1 i § 2 nie naruszają przepisów ustanawiających dalej idącą odpowiedzialność członków zarządu.
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis jest niezwykle istotny z punktu widzenia odpowiedzialności cywilnej członków zarządu spółki z o.o. **Nie ogranicza on ich odpowiedzialności wyłącznie do deliktowej, a sformułowanie „za jej zobowiązania” należy rozumieć jako za wszelkie zobowiązania spółki – zarówno te z kontraktów, jak i te z deliktów.** Członek zarządu może zwolnić się od odpowiedzialności wyłącznie w ściśle określonych sytuacjach, co nie stoi na przeszkodzie zastosowaniu przepisów przewidujących jeszcze surowszą odpowiedzialność, np. regulacji zawartych w Prawie upadłościowym i naprawczym.

SCHEMAT ODPOWIEDZIALNOŚCI CZŁONKÓW ZARZĄDU ZA ZOBOWIĄZANIA SPÓŁKI Z O.O.

prowadzona egzekucja z majątku spółki

**bezskuteczność egzekucji –
niezaspokojone roszczenia wierzycieli**

solidarna odpowiedzialność członków zarządu

CZY ZA ZOBOWIĄZANIA SPÓŁKI ODPOWIADAJĄ RÓWNIEŻ BYLI CZŁONKOWIE ZARZĄDU?

- Zgodnie z przyjętym w orzecznictwie i doktrynie poglądem, odpowiedzialność z **art. 299 k.s.h.** ponoszą ci członkowie zarządu, którzy pełnili swoje funkcje w czasie zaciągnięcia zobowiązania przez spółkę bądź w czasie istnienia zobowiązania jeszcze niewymagalnego. Może więc dojść do sytuacji, w której do odpowiedzialności cywilnej zostanie pociągnięty były członek zarządu spółki z o.o., który pełnił funkcję członka zarządu w momencie zaciągnięcia zobowiązania.

UWOLNIENIE SIĘ CZŁONKÓW ZARZĄDU OD ODPOWIEDZIALNOŚCI

wniosek o upadłość/wszczęcie postępowania układowego

uwolnienie od odpowiedzialności

zaniechanie powyższych działań

brak winy

uwolnienie od odpowiedzialności

zaniechanie powyższych działań

brak szkody wierzyciela

uwolnienie od odpowiedzialności

ART. 300 K.S.H. – NAPRAWIENIE SZKODY NA ZASADACH OGÓLNYCH

- **Art. 300 k.s.h.** Przepisy art. 291-299 nie naruszają praw współników oraz osób trzecich do dochodzenia naprawienia szkody na zasadach ogólnych.
- **Mój komentarz:** Przepis ten potwierdza uzupełniający charakter unormowań dotyczących odpowiedzialności cywilnoprawnej określonych w **art. 291 – 299 k.s.h.** A zatem wierzyciel może dochodzić naprawienia szkody na zasadach ogólnych określonych w Kodeksie cywilnym lub w oparciu o omówione powyżej przepisy.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNOPRAWNA CZŁONKÓW ZARZĄDU SPÓŁKI AKCYJNEJ

- Zagadnienie odpowiedzialności cywilnoprawnej członków organów spółki akcyjnej zostało uregulowane w **tytule III , dziale II, rozdziale 8 Kodeksu spółek handlowych, w artykułach od 479 do 490**. Przepisy te normują przede wszystkim zasady odpowiedzialności członków zarządu spółki. **Należy podkreślić, że zasady odpowiedzialności cywilnoprawnej określone w tych przepisach są bardzo podobne do omówionych już zasad odpowiedzialności cywilnoprawnej w przypadku spółki z o.o.**
- Artykuły **479 – 490 k.s.h.** regulują wyłącznie zasady odpowiedzialności cywilnej z tytułu **deliktów**.

ART. 479 K.S.H. – ODPOWIEDZIALNOŚĆ CZŁONKÓW ZARZĄDU ZA FAŁSZYWE OŚWIADCZENIA

- **Art. 479 k.s.h.** Jeżeli członkowie zarządu umyślnie lub przez niedbalstwo podali fałszywe dane w oświadczeniu, o którym mowa w **art. 320 § 1 pkt 3 i 4** lub w **art. 441 § 2 pkt 5**, **odpowiadają wobec wierzycieli spółki solidarnie ze spółką przez trzy lata** od dnia zarejestrowania spółki lub zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego.
- **Mój komentarz:** Określone w powyższym przepisie fałszywe oświadczenie może dotyczyć zgodnego z prawem dokonania wymaganych statutem wpłat na akcje oraz wkładów niepieniężnych (**art. 320 § 1 pkt 3 i 4**), zaś w przypadku gdy wniesienie wkładów niepieniężnych ma nastąpić po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału zapewnienia przejścia tych wkładów na spółkę w terminie określonym w uchwale o podwyższeniu kapitału zakładowego (**art. 441 § 2 pkt 5**). W takich sytuacjach fałszywe oświadczenie narusza interesy ewentualnych wierzycieli spółki, co powoduje odpowiedzialność solidarna członków zarządu w terminie trzech lat od dnia rejestracji spółki lub od dnia zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego.

ART. 480 K.S.H. – SZKODA PRZY TWORZENIU SPÓŁKI

■ Art. 480 k.s.h.

- § 1. Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki, **wbrew przepisom prawa z winy swojej wyrządził spółce szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.**
- § 2. W szczególności odpowiada ten, kto:
 - 1) zamieścił lub współdziałał w zamieszczeniu w statucie, sprawozdaniach, opiniach, ogłoszeniach i zapisach fałszywych danych lub dane te w inny sposób rozpowszechnił bądź też pominął lub współdziałał w pominięciu w tych dokumentach danych istotnych dla powstania spółki, w szczególności dotyczących wkładów niepieniężnych, nabycia mienia oraz przyznania akcjonariuszom lub innym osobom wynagrodzenia lub szczególnych korzyści, albo
 - 2) współdziałał w czynnościach prowadzących do zarejestrowania spółki na podstawie dokumentu zawierającego fałszywe dane.
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis wprowadza zasadę odpowiedzialności za bezprawną i zawinioną szkodę wyrządzoną spółce, stanowiąc potwierdzenie ogólnych zasad odpowiedzialności deliktowej.

ART. 481 K.S.H. – NIEWSPÓŁMIERNE KORZYŚCI

- **Art. 481 k.s.h.** Kto w związku z powstaniem spółki akcyjnej lub podwyższeniem jej kapitału zakładowego z winy swojej zapewnia sobie albo osobie trzeciej zapłatę nadmiernie wygórowaną ponad wartość zbywczą wkładów niepieniężnych albo nabywanego mienia lub też wynagrodzenie albo korzyści szczególne, niewspółmierne z oddanymi usługami, obowiązany jest do naprawienia szkody wyrządzonej spółce.
- **Mój komentarz:** Przepis ten wprowadza swoistą „sankcję cywilnoprawną” za zapewnienie sobie lub innej osobie nadmiernie wygórowanych korzyści w związku z utworzeniem spółki lub z podwyższeniem jej kapitału zakładowego. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby te nadmierne korzyści przekraczały wartość zbywczą wkładów niepieniężnych albo nabywanego mienia albo aby były one skrajnie niewspółmierne do wartości usług świadczonych na rzecz spółki. Pojęcie „niewspółmierności” jest nieściste i podlega każdorazowo wykładni Sądu w toku rozpatrywania sprawy z powództwa o naprawienie szkody wyrządzonej spółce takim deliktem.

ART. 482 K.S.H. – SZKODA W ZWIĄZKU Z BADANIEM SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

- **Art. 482 k.s.h.** Kto przy badaniu sprawozdania finansowego spółki z winy swojej dopuścił do wyrządzenia spółce szkody, obowiązany jest do jej naprawienia.
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis jest kolejnym unormowaniem k.s.h. potwierdzającym ogólne zasady odpowiedzialności określone w k.c.

ART. 483 K.S.H. – ODPOWIEDZIALNOŚĆ CZŁONKÓW ORGANÓW ORAZ LIKWIDATORA SPÓŁKI ZA WYRZĄDZONĄ SZKODĘ

■ Art. 483 k.s.h.

- § 1. **Członek zarządu, rady nadzorczej oraz likwidator** odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu spółki, chyba że nie ponosi winy.
 - § 2. Członek zarządu, rady nadzorczej oraz likwidator powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności.
- **Mój komentarz:** Przepis ten wprowadza takie same zasady odpowiedzialności członków organów spółki akcyjnej i jej likwidatorów, jak w przypadku omówionej już spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Należy pamiętać o odpowiedzialności za działanie lub zaniechanie sprzeczne nie tylko z prawem, ale i z postanowieniami statutu spółki.

ART. 484 K.S.H. – ODPOWIEDZIALNOŚĆ WSPÓLDZIAŁAJĄCEGO

- **Art. 484 k.s.h.** Kto współdziałał w wydaniu przez spółkę bezpośrednio lub za pośrednictwem osób trzecich akcji, obligacji lub innych tytułów uczestnictwa w zyskach albo podziale majątku, **obowiązany jest do naprawienia wyrządzonej szkody, jeżeli zamieścił w ogłoszeniach lub zapisach fałszywe dane lub w inny sposób dane te rozpowszechniał albo, podając dane o stanie majątkowym spółki, zataił okoliczności, które powinny być ujawnione zgodnie z obowiązującymi przepisami.**
- **Mój komentarz:** Przepis ten wprowadza odpowiedzialność cywilnoprawną za delikty wyrządzone przez osobę współdziałającą w wydaniu przez spółkę jakichkolwiek tytułów uczestnictwa w zyskach, o ile działała ona bezprawnie poprzez zamieszczenie w ogłoszeniach fałszywych danych lub rozpowszechnianie ich w inny sposób, albo gdy zataiła okoliczności podlegające ujawnieniu. Jeżeli nie jest spełniony żaden z tych warunków, osoba ta nie ponosi odpowiedzialności na mocy tego przepisu.

ART. 485 K.S.H. – ODPOWIEDZIALNOŚĆ SOLIDARNA

- **Art. 485 k.s.h. Jeżeli szkodę, o której mowa w art. 480-484, wyrządziło kilka osób wspólnie, odpowiadają za szkodę solidarnie.**
- Mój komentarz: Zasada odpowiedzialności solidarnej została już omówiona.

ART. 486 K.S.H. – POZEW AKCJONARIUSZA LUB INNEGO UPRAWNIONEGO PODMIOTU O NAPRAWIENIE SZKODY

■ Art. 486 k.s.h.

- § 1. Jeżeli spółka nie wytoczy powództwa o naprawienie wyrządzonej jej szkody **w terminie roku od dnia ujawnienia czynu wyrządzającego szkodę**, każdy akcjonariusz lub osoba, której służy inny tytuł uczestnictwa w zyskach lub podziale majątku, może wnieść pozew o naprawienie szkody wyrządzonej spółce.
- § 2. Na żądanie pozwanego, zgłoszone przy pierwszej czynności procesowej, sąd może nakazać złożenie kaucji na zabezpieczenie pokrycia szkody grożącej pozwanemu. Wysokość i rodzaj kaucji sąd określa według swojego uznania. W przypadku niezłożenia kaucji w wyznaczonym przez sąd terminie pozew zostaje odrzucony.
- § 3. Na kaucji służy pozwanemu pierwszeństwo przed wszystkimi wierzycielami powoda.
- § 4. Jeżeli powództwo okaże się nieuzasadnione, a powód, wnosząc je, działał w złej wierze lub dopuścił się rażącego niedbalstwa, obowiązany jest naprawić szkodę wyrządzoną pozwanemu.
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis przyznaje uprawnienie do wniesienia powództwa o naprawienie szkody wyrządzonej spółce nie tylko każdemu akcjonariuszowi, ale też każdej osobie, której służy jakikolwiek tytuł do uczestnictwa w zyskach spółki lub podziale jej majątku. Warunkiem jest brak powództwa ze strony spółki przeciwko sprawcy szkody, wniesionego w terminie roku od dnia ujawnienia deliktu (ale niekoniecznie od jego popełnienia).

ART. 487 K.S.H. – SKUTKI WYTOCZENIA POWÓDZTWA PRZEZ PODMIOT OKREŚLONY W ART. 486 § 1 K.S.H. LUB UPADŁOŚCI SPÓŁKI

- **Art. 487 k.s.h.** W przypadku wytoczenia powództwa na podstawie art. 486 § 1 oraz w razie upadłości spółki, **osoby obowiązane do naprawienia szkody nie mogą powoływać się na uchwałę walnego zgromadzenia udzielającą im absolutorium ani na dokonane przez spółkę zrzeczenie się roszczeń o odszkodowanie.**
- **Mój komentarz:** Podobnie jak w przypadku odpowiedzialności za szkody wyrządzone spółce z o.o., nie jest dopuszczalne powołanie się przez sprawcę szkody na udzielone mu absolutorium ani na zrzeczenie się przez spółkę roszczeń o odszkodowanie.

ART. 488 K.S.H. – PRZEDAWNNIENIE ROSZCZENIA

- **Art. 488 k.s.h.** Roszczenie o naprawienie szkody przedawnia się z upływem **trzech lat od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.** Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem **pięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.**
- **Mój komentarz:** Powyższy przepis wprowadza wyjątek od ogólnej reguły przedawnienia roszczeń odszkodowawczych, skracając termin liczony od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie, do lat pięciu. **Oznacza to, że już po upływie pięciu lat od deliktu dłużnik może podnieść przeciwko wierzycielowi zarzut przedawnienia roszczenia. Nie wyklucza to dochodzenia roszczenia na zasadach ogólnych określonych w Kodeksie cywilnym.**

ART. 489 K.S.H. – WŁAŚCIWOŚĆ MIEJSCOWA SĄDU

- **Art. 489 k.s.h.** Powództwo o odszkodowanie przeciwko członkom organów spółki oraz likwidatorom wytacza się **według miejsca siedziby spółki**.
- Mój komentarz: Przepis ten stanowi dosłowne powtórzenie **art. 298 k.s.h.** Podobnie jak w przypadku deliktów na szkodę spółki z o.o., powództwo z tytułu deliktów na szkodę spółki akcyjnej wytacza się według siedziby poszkodowanej spółki.

ART. 490 K.S.H. – NAPRAWIENIE SZKODY NA ZASADACH OGÓLNYCH

- **Art. 490 k.s.h. Przepisy art. 479-489 nie naruszają praw akcjonariuszy oraz innych osób do dochodzenia naprawienia szkody na zasadach ogólnych.**
- **Mój komentarz:** Przepis ten potwierdza uzupełniający charakter unormowań dotyczących odpowiedzialności cywilnoprawnej określonych w **art. 479 – 489 k.s.h.** A zatem wierzyciel może dochodzić naprawienia szkody na zasadach ogólnych określonych w Kodeksie cywilnym lub w oparciu o omówione powyżej przepisy.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

KONIEC

CENTRUM
KSZTAŁCENIA
PODYPLOMOWEGO

 Prokurent[®] **25** *lat*
kancelaria radców prawnych i adwokatów